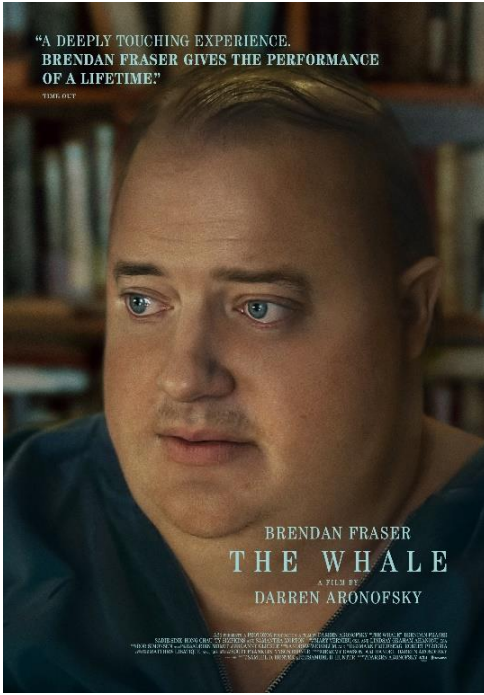

TIYATRO SAHNESİNDEN BEYAZ PERDEYE *BALİNA*'NİN YOLCULUĞU

İncihan Hotaman

MacArthur ödüllü oyun yazarı **Samuel D. Hunter**'ın aynı isimli tiyatro oyunundan uyarlanarak **Darren Aronofsky**'nin yönetmenliğinde beyaz perdeye hazırlanan *Balina* (The Whale, 2022) filminin başrollerinde 90'lı yılların yıldızı **Brendan Fraser** ve *Stranger Things*'deki rolüyle son yıllarda ön plana çıkan **Sadie Sink** yer alıyor. Filmlerinde saplantı, sosyal izolasyon, beden ve kaygı gibi temaları sıklıkla ele alan **Darren Aronofsky** bu filmiyle de yaşadığı travmalarla mücadele etmek için sağlıksız başa çıkma mekanizmaları edinmiş ve bu mekanizmaların sonucu olarak hayatının son günlerini yaşadığını bilen obezite hastası Charlie'yi ve onun yıllardır konuşmadığı kızı Ellie (**Sadie Sink**) ile tekrar görüşerek kendini hayatta en azından bir güzel şey yapmış olduğuna ikna etme çabalarını işliyor. Film, obeziteden alkolizme, kayıp aşklardan parçalanmış ailelere kadar insanları etkileyen birçok gerçek dünya sorununu ele alıyor ve bir başkasının hayatının ve seçimlerinin bireyi nasıl etkilediğinin de altını çiziyor.

Balina filmi, çarpıcı ismiyle Ellie'nin yıllar önce *Moby Dick* kitabı hakkında yazmış olduğu kompozisyona atıf yapmanın yanı sıra, aynı zamanda yaklaşık 270 kilo ağırlığında ve kilo sorunu nedeniyle birçok sağlık sorunundan muzdarip olan Charlie'ye parmak gösteriyor. Charlie, ergenlik çağındaki kızından uzaklaşmış, alkolik karısından ayrılmış ve yaşadığı bedensel utanç nedeniyle kamerasını açarak kendini öğrencilerine göstermekten dahi çekinen çevrimiçi bir İngilizce profesörü haline gelmiştir. İnsanlarla tek etkileşimi, eski erkek arkadaşı Alan'ın kız kardeşi, kendisinin de en yakın arkadaşı ve de aynı zamanda bir hemşire olan Liz aracılığı ile gerçekleşmektedir. Bu anlamda, Liz onun için hem dış dünya ile bir bağlantı hem de koruyucu bir bariyer görevi görmektedir.

Charlie'yi ölümünden önce Tanrı'dan af dilemeye ikna etmeye çalışan misyoner genç Thomas da Liz'in koruyucu kişiliğinden payını alır ve Charlie'nin hayatının bu noktaya gelmesinde dinin ve kilisenin de önemli birer rolü olduğunu öğrenir. Charlie'nin hayatının aşkı olarak tasvir ettiği Alan, eşcinselliği ve Charlie ile ilişkisi nedeniyle hem kilise hem de ailesi tarafından reddedildiğinde yaşadığı suçluluk duygusuna katlanamayarak kendi hayatına son vermiştir. Yaşadığı suçluluk duygusu ve reddedilmenin sonucu olarak

Alan ilk başta kendini aç bırakmaya başlamış ve intihar etmeden önce tehlikeli denebilecek bir kiloya düşmüştür. Alan'ın başına gelenlerin bu şekilde tasvir edilmesi, bu olayların kısa bir süre içerisinde değil, belki aylar, belki de yıllar süren zorlu bir yolculuğun parçası olduğunu da seyircilere göstermektedir.

Bu korkunç olaylar dizisi sonrasında, Charlie yaşadığı travmatik olaylarla başa çıkma mekanizması olarak bir aşırı yemek yeme alışkanlığı edinir ve bu duruma içinde bulunduğu depresif durum ve kendi yaşamına karşı duyduğu umursamazlığın da eklenmesi ağırlığının 270 kiloya kadar çıkmasına ve ölümcül bir hal almasına sebep olur. Charlie'nin bu sağlıksız başa çıkma mekanizmasının, Alan'ın kendini tehlikeli derecede aç bırakma deneyiminin tam anlamıyla zıddı

olması da Charlie ve Alan'ın deneyimlerinin bir bağlamda paralel olduğunu da göstermektedir; Alan için yemek yememek yaşadığı travma sonrası başlayan bir alışkanlık iken, Charlie için de aşırı yemek yemek tam anlamıyla aynı şekilde başlamıştır. Filmin ilk kilit anlarında Liz'in Charlie'ye

Liz, Charlie için hem dış dünya ile bir bağlantı hem de koruyucu bir bariyer görevi görmektedir.

tıbbı yardım almazsa günler içerisinde öleceğini söylemesi de seyirciler için durumun ciddiyetini öne çıkararak, Charlie'nin bu durumda ne yapacağı konusunda merak yaratır. Charlie, Liz'in önerilerini kulak arkası ederek, hastaneye gitmeyi reddeder ve bunun yerine

yıllardır görmediği kızı Ellie ile yeniden bir bağ kurmayı dener. Kendisiyle görüşmesi koşuluyla Ellie'ye hem sahip olduğu tüm parayı vermeyi, hem de liseyi bitirebilmesi için ödevlerinde yardımcı olmaya söz verir. Charlie'nin ölüm döşeginde olduğundan ve de bu paranın zaten kendisi için biriktirilmiş olduğundan habersiz olan Ellie bu koşulları kabul eder ve baba kız birlikte vakit geçirmeye başlar. Bu noktada filmi ilginç kılan unsurlardan biri Charlie'nin eylemlerinin Tanrı'dan veya Kilise'den değil de sekiz yaşındayken terk etmiş olduğu kızından af dileyen bir nitelikte olmasıdır.

Kendisini genç bir misyoner olarak tanıtarak Charlie'nin evine gelen ve Charlie'nin olası ölümünün kendi kutsal amacına hizmet etmekte olduğunu düşünen Thomas (**Ty Simpkins**) ise Charlie'nin oburluk ve eşcinsellik günahları için Tanrı'dan af dilemekten başka bir çaresi olmadığını ve kendisinin ona bu konuda yardım etmek için gönderildiğine inanmaktadır. Fakat sadece babasına değil, herkese karşı gaddar ve kindar bir tavır takınan Ellie'nin Thomas'ın itiraflarını ailesine göndermesiyle birlikte, Thomas'ın olay örgüsündeki yeri ciddi bir şekilde değişir. Filmin bu noktasına kadar seyirci Thomas'ın Charlie'ye yardım

Thomas, Charlie'nin oburluk ve eşcinsellik günahları için Tanrı'dan af dilemekten başka bir çaresi olmadığına inanır.

edeceğini düşünürken, Ellie'nin bu ikilinin arasına girmesi Thomas'ı gerçek amacından saptırır. Asıl niyeti, kiliseden bağımsız olarak, kendi ahlaki prensipleri çerçevesinde insanları ruhsal ve dinsel anlamda doğru yola sokmak olan

Thomas, Ellie'nin kışkırtması ile yaptığı itirafta, bu yola ailesinin kilisesinden para çalarak koyulduğunu ve bu nedenle asla eve dönemeyeceğini söyler. Thomas'dan gizli bir şekilde bu itirafı kayda alarak, gencin ailesine gönderen Ellie, ailenin Thomas'a erişerek affedildiğini söylemesine sebep olur. Filmin bu noktasındaki ilginç detay ise Ellie'nin bu kaydı gönderirken ki amacının bilinmiyor olmasıdır. Thomas sevinç içinde bu olayları Charlie'ye anlatırken, Ellie'nin bu hareketinin aslında iyi niyetli olmadığını ima eder, fakat bu Charlie için Ellie'nin Thomas'a yardım ediş şekli ve de en önemlisi, hala içinde iyi kalpli bir insanın yattığının en büyük işaretidir.

"Yazar sadece kısa bir süreliğine bizi kendi üzücü hikayesinden kurtarmaya çalışıyordu."

Filmin başlangıcından beri Ellie çevresine ve de özellikle babası Charlie'ye karşı acımasız, sert ve de soğuk bir tavır sergilese de Charlie, çoğu insan gibi Ellie'nin de doğuştan gelen bir empati ve iyilik kapasitesine sahip olduğunu savunur. Ellie'nin *Moby Dick* romanını eleştiren eski okul denemelerinden birini onun saflığının, dürüstlüğünün ve tutkusunun bir göstergesi olarak görmektedir ve film boyunca, öleceğine inandığı her anda bu denemeyi okuyarak kızına duyduğu inancın ve sevginin ne denli güçlü olduğunu gösterir. Ellie'nin Charlie'ye karşı takındığı tutumu **Brendan Fraser** şu şekilde açıklamakta: "Ellie, onu ilk gördüğünde ve onu dışarı çıkardığında [Charlie'ye] eziyet ediyor. (...) Ona biraz işkence ediyor. Kızıyor, hissettiği üzüntüye kızıyor ve on yedi yaşındaki zeki çocuğun davranış şekli bu." Kısacası, erken yaşta yaşamış olduğu terk edilme travması Ellie'nin çevresindeki herkese karşı takındığı sert tutumu bir çeşit koruyucu bir maske olarak kullanmasına sebep olmuştur. Fakat bu maske onu tekrar incinmekten korumanın yanı sıra, Ellie'nin gerçek hislerini dışarıya ifade etmesini de önlemektedir; Ellie'nin

gerçek hisleri ve kişiliği sadece davranışları aracılığı ile anlaşılabilir bir hal almıştır. Bu bağlamda bakıldığında, her ne kadar art niyetle yapmış gibi görünse de Ellie'nin Thomas'ın itirafını iyi bir amaçla ailesine gönderdiği söylenebilir.

Filmin son kareleri seyirciyi Charlie'nin ailesinin son mutlu anı olarak değerlendirdiği o huzurlu sahile götürüyor.

Film, Charlie'nin sonunda Ellie'nin sert mizacıyla oluşturduğu o koruma kalkanının kırarak kendini özgürleştirmesiyle sonlanıyor. Babasının ölmekte olduğunu anlayan Ellie'nin, Charlie'nin son anlarında dinlemek istediği denemeyi yüksek sesle okuması ve bunu yaparken ona yalvarırcasına “*Babacığım*” diye seslenmesi Charlie'nin hem başından beri Ellie'nin karakteri hakkında haklı olduğunu, hem de sonunda Ellie'den dilediği affa kavuştuğunun bir göstergesi olarak algılanabilir. Ölmeden önceki son arzusunu da bu şekilde yerine getiren Charlie, son dakikalarını ve gücünü devasa vücudunu kaldırarak Ellie'nin filmin başında istediği gibi kızına doğru kocaman adımlar atarak değerlendiriyor. Filmin son kareleri, seyirciyi Charlie'nin ailesinin son mutlu anı olarak değerlendirdiği o huzurlu sahile götürüyor ve tam Charlie dalgaların arasından göğe doğru yükselirken film bitiyor.

Balina neredeyse tamamen Charlie'nin yaşadığı küçük evde geçiyor; seyircinin evden dışarısını gördüğü tek anlar Charlie'nin pencerede pizzacıyı beklemesi veya geçmişteki mutlu günlerini hatırlamasından ibaret. Uсталıkla salon ve mutfaktan

oluşan kutu gibi odada Charlie'ye eşlik eden kamera, seyircilerde ufak bir klostrofobi yaratmayı başarıyor ve bu şekilde Charlie'nin de bu odada ve kendi hayatında nasıl kapana kısıldığını gözler önüne seriyor. Filmin böylesine ufak bir alanda kısıtlanmış olmasının bir diğer sebebi de senaryonun, filmin senaristi **Samuel D. Hunter**'ın 2012'deki tiyatro oyununu uyarlayarak hazırlanmış olması. Bu anlamda, bazı eleştirmenler filmin teatral yönlerinin fazlasıyla ön planda olduğunu ve de şematik olay örgüsü, alegorik/sözcü karakterler ve diyalog gibi teatral özellik taşıyan öğelerin filme yakışmadığı öne sürüyor. Öte yandan bu teatral öğeler filmi diğer beyaz perde yapımlarından ayırıyor; Charlie'nin yaşadığı kısıtlılığı ön plana çıkararak teatral sahnelemenin yanı sıra, **Hunter**'ın tiyatrodan beyaz perdeye taşıdığı karakterlerinin çelişkileri ve karmaşıklıkları ve de beden ve ruh için yaşamak arasındaki uyumsuzluğun gözler önüne serilmesi de bunların bir parçası.

Balina filminin ve aynı isimli tiyatro oyununun senaristi Samuel D. Hunter

Samuel D. Hunter'ın kalem ve **Darren Aronofsky**'nin bakış açısıyla seyircilere sunulan *Balina* filmi, pek çok film gibi seyircileri sadece yaşanan travma ve onun kökeni üzerinde düşündürmekten öteye gidiyor ve aslında travma sonrasında olanların da bir o kadar önemli ve hassas olduğunu ortaya koyarak Charlie'nin son derece kişisel ve savunmasız hayatı gözler önüne seriyor. Stresli anlarından sonra yaşadığı yeme krizlerinde, eylemleri ve görünüşü yüzünden yaşadığı derin utanca, Alan'a karşı duyduğu aşktan, Ellie için hissettiği saf sevgi ve umuda kadar her kare Charlie'nin hayatı, tüm hataları, endişeleri ve de hayatının kısa bir süre sonra sonlanacağını bilinci ile birlikte olabildiğince çıplak bir şekilde seyircilere

sunularak bizleri hem karmakarışık fakat bir o kadar da anlaşılabilir bir duygular ağının içinde hem de Charlie'nin de bir anlamda tutsağı olduğu o dört duvar arasına hapsediyor.

Kaynakça

- Albayrak, Nazlı Esen. "Brendan Fraser'in Başrolünde Olduğu the Whale'dan ilk Fragman Geldi - Haberler." *Fil'm Hafızası*, 9 Kasım 2022. [[bağlantı](#)]
- Chang, Justin. "Review: Does Brendan Fraser Give a Great Performance in 'The Whale'? It's Complicated." *Los Angeles Times*, Los Angeles Times, 8 Aralık 2022. [[bağlantı](#)]
- Goodsell, Luke. "Brendan Fraser Is Tipped for an Oscar, but the Whale Tests the Limits of Unintentional Comedy." *ABC News*, ABC News, 2 Şubat 2023. [[bağlantı](#)]
- Nolfi, Joey. "Brendan Fraser Explains 'The Whale' and Its Emotional Ending Scene." *EW.com*, 21 Aralık 2022. [[bağlantı](#)]
- Palmer, Shone. "The Whale Movie Review: Everything You Need to Know." *San Diego Gay & Lesbian News*, 9 Aralık 2022. [[bağlantı](#)]
- Sayarsoy, Berfin. "The Whale: Bir Mesih Figürü - Editörün Seçimi." *Söylenti Dergi*, 20 Şubat 2023. [[bağlantı](#)]
- Starkey, Adam. "'The Whale' Ending Explained: What Happened to Charlie?" *NME*, 3 Şubat 2023. [[bağlantı](#)]
- Younger, Beth. "'The Whale' Is a Horror Film That Taps into Our Fear of Fatness." *The Conversation*, 28 Ocak 2023. [[bağlantı](#)]